

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 690/2024-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného FAKTOR Legal, s. r. o., Bárdošova 2/A, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava III v konaní sp. zn. B1-6Cbi/12/2015 takto

r o z h o d o l :

Ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 8. decembra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní sp. zn. B1-6Cbi/12/2015. Sťažovateľ požaduje finančné zadosťučinenie 10 000 eur, ako aj náhradu trov konania pred ústavným súdom.

II.

Skutkové východiská

2. Proti sťažovateľovi ako žalovanému 1 a [REDACTED] ako žalovanému 2 bola 16. apríla 2015 pôvodne na Okresnom súde Bratislava I podaná žaloba, ktorou sa žalobca – správca konkurznej podstaty – domáha neúčinnosti zmluvy o prevode obchodného podielu úpadcu [REDACTED], na každého zo žalovaných vo výške 49,50 % s tým, že žalovaní budú zaviazaní vydať do konkurznej podstaty každý sumu 244 304,21 eur.

3. S účinnosťou od 1. júna 2023 nastali viaceré zmeny v organizácii všeobecných súdov, ich príslušnosti a obvodov (tzv. nová súdna mapa). Podľa § 18n ods. 2 písm. c) zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov prechádza od 1. júna 2023 výkon súdnictva v obchodnoprávných veciach vrátane vecí podľa § 23 a § 26 až § 29 Civilného sporového poriadku v znení účinnom od 1. júna 2023 a agendy konkurzu, reštrukturalizácie, oddĺženia a obchodného registra z Okresného súdu Bratislava I na Mestský súd Bratislava III (ďalej len „mestský súd“).

4. Mestský súd rozsudkom z 29. októbra 2024 žalobu zamietol a žalovaným priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania vo výške 100 %. Rozsudok nadobudol právoplatnosť 21. decembra 2024.

III.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ argumentuje, že mestský súd je v napadnutom konaní nečinný, nevydal žiadne meritórne rozhodnutie počas viac ako 9 rokov trvania sporu, neuskutočnil žiadny procesný úkon v niektorých dlhších obdobiach. Napadnuté konanie začalo 16. apríla 2015 na základe odporovacej žaloby, ktorou sa správca konkurznej podstaty úpadcu [REDAKOVANÉ], domáha voči sťažovateľovi a [REDAKOVANÉ] určenia neúčinnosti zmlúv o prevode obchodných podielov. Napadnuté konanie dosiaľ nie je právoplatne skončené. Prejednávaný prípad nie je natoľko zložitý, aby odôvodňoval viac ako deväťročný súdny proces. Sťažovateľ najmä spolu a v zhode s ostatnými stranami sporu na pojednávaní 28. marca 2023 navrhol prerušenie konania s cieľom rokovať o zmieri. V nadväznosti na tento návrh mestský súd uznesením č. k. 6Cbi/12/2015-283 z 28. marca 2023 konanie prerušil. Žalobca navrhol pokračovať v konaní návrhom z 25. augusta 2023. Okrem úkonov, ktorých výsledkom bolo prerušenie konania na obdobie približne päť mesiacov a dvakrát odročené pojednávanie, sa sťažovateľ nijakým spôsobom nepričinil na neprímerane dlhom trvaní súdneho sporu. Sťažovateľ by bol v prípade úspešnosti žalobcu povinný vydať do konkurznej podstaty úpadcu 244 304,21 eur. Takáto vysoká suma by bola pre sťažovateľa likvidačná. Sťažovateľ žije od roku 2015 v právnej a finančnej neistote, pričom perspektíva právoplatného skončenia konania je v nedohľadne.

IV.

Vyjadrenie mestského súdu

6. Mestský súd uviedol, že vo veci samej rozhodol rozsudkom z 29. októbra 2024 tak, že žalobu zamietol a žalobcovi uložil nahradiť žalovaným náhradu trov konania. Rozsudok nadobudol právoplatnosť 21. decembra 2024. K dĺžke konania prispelo aj samotné správanie sporových strán. Zo strany žalobcu to bolo nepredloženie listinných dôkazov v slovenskom jazyku a následne potreba zabezpečiť ich preklad a zároveň nedôvodný návrh na zmenu účastníka konania na strane žalobcu. Zo strany sťažovateľa ako žalovaného 1 to bolo neprevzatie si žaloby a výzvy na ustanovenie si právneho zástupcu v odbernej lehote, doručenie vyjadrenia k žalobe tesne pred nariadeným pojednávaním 12. septembra 2022, čím došlo k jeho zmareniu, a následne návrh na vykonanie znaleckého dokazovania, od ktorého odstúpil. Ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ústavnému súdu doručená v čase, keď bolo v merite veci rozhodnuté v prospech sťažovateľa.

7. K veci sa vyjadril aj zákonný sudca, ktorý uviedol, že v konaní nedošlo k zbytočným priet'ahom v období od 8. marca 2022, t. j. od momentu pridelenia danej právnej veci do jeho senátu. Konanie bolo predlžované predovšetkým z iniciatívy žalovaných: vyjadrením vo veci samej 4 dni pred nariadeným pojednávaním, čím došlo k zmareniu daného pojednávania s ohľadom na zachovanie 5-dňovej zákonnej lehoty na prípravu protistrany, opakovanými žiadosťami o odročenie nariadených pojednávanií, zhodným návrhom na prerušenie konania, ktorému súd vyhovel, a návrhom na vykonanie znaleckého dokazovania, od ktorého žalovaní neskôr upustili, pretože nedisponovali potrebným počtom porovnávacieho materiálu. Z ústavnej sťažnosti jasne vyplýva, že žalovaní si sú vedomí priet'ahov, ktoré vznikli ich pričinením, pričom vzhľadom na to, že rozsudok vo veci samej, ktorým bola žaloba zamietnutá, im bol doručený 5. decembra 2024 a ústavná sťažnosť bola datovaná 8. decembra 2024, vyznieva konanie žalovaných účelovo. Vo všeobecnosti ide o štandardnú odporovaciu žalobu, ktorá bola rozhodnutá v primeranom čase od pridelenia danej veci do senátu s prihliadnutím na procesné správanie strán sporu (na druhom otvorenom pojednávaní vo veci samej), pričom k odročovaniu a zmareniu nariadených pojednávanií došlo konaním sťažovateľa.

V.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom mestského súdu v konaní o odporovateľnosti právnych úkonov, ktorými došlo k prevodu obchodného podielu úpadcu na žalovaných – sťažovateľa a [REDACTED].

9. Predmetom posúdenia ústavným súdom je tvrdenie sťažovateľa o tom, že napadnuté konanie je charakterizované nečinnosťou mestského súdu a jeho skočenie „*je v nedohľadne*“.

10. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť a ich namietané porušenie možno preskúmať spoločne (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010, I. ÚS 190/2019, II. ÚS 27/2020).

11. Vo svojej rozhodovacej činnosti ústavný súd konštantne vychádza z názoru, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci (napr. II. ÚS 26/95, I. ÚS 76/03, III. ÚS 154/06, II. ÚS 438/2017). Samotným prerokovaním veci na všeobecnom súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (obdobne III. ÚS 127/03, IV. ÚS 221/04).

12. Namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka súdneho konania a (iii) postupu samotného súdu (I. ÚS 41/02). V súlade

s judikatúrou EŠLP ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07).

13. Spory o neúčinnosť právneho úkonu (odporovateľnosť), akým je aj napadnuté konanie, patria v aplikačnej praxi súdov spravidla medzi bežné spory a nepredstavujú zložitú rozhodovaciu agendu. Zložitosť napadnutého konania nevyplýva ani z predloženého spisu či vyjadrenia mestského súdu.

14. Ústavný súd uvádza, že napadnuté konanie začalo podaním žaloby 16. apríla 2015, sťažovateľ však nadobudol vedomosť o vedení konania voči jeho osobe až 8. júna 2017, keď si prevzal výzvu súdu na zvolenie si právneho zástupcu, keďže ide o konanie s povinným právnym zastúpením (výzvu na vyjadrenie k žalobe z 28. júla 2015 si sťažovateľ neprevzal v odbernej lehote, pozn.). Je preto zrejmé, že obdobie od začatia napadnutého konania do 8. júna 2017 nie je poznačené existenciou právnej neistoty sťažovateľa. Sťažovateľ totiž v predmetnom období nemohol pociťovať právnu neistotu, ak o vedení sporového konania voči jeho osobe nemal vedomosť.

15. Pokiaľ ide o posúdenie postupu mestského súdu od júna 2017, ústavný súd oboznámením sa s obsahom vyžiadaného spisu mestského súdu identifikoval viaceré obdobia nečinnosti, a to konkrétne od 12. júna 2017 (návrh žalobcu na zmenu účastníka na strane žalobcu) do 12. júna 2018 (výzva súdu subjektu, ktorého vstup do konania žalobca navrhol), od 29. júna 2018 (vyjadrenie subjektu, že nesúhlasí so vstupom do konania na miesto žalobcu) do 19. marca 2019 (uznesenie súdu o zamietnutí návrhu žalobcu na zmenu strany sporu a výzva súdu žalobcovi, či trvá na žalobe), tiež od 3. apríla 2019 (vyjadrenie žalobcu) do 9. septembra 2020 (výzva žalobcovi na preklad listín a výzva žalovaným na zvolenie si právneho zástupcu a vyjadrenie k žalobe), a napokon od 3. novembra 2021 (uznesenie súdu o znalečnom) do 27. júla 2022 (nariadenie termínu pojednávania).

16. Ústavný súd však zároveň uvádza, že skutočnosti, ktoré prispeli k predĺženiu konania, sa vyskytli aj na strane sťažovateľa. Sťažovateľ bol v priebehu konania opakovane vyzývaný na zvolenie si právneho zástupcu, vyjadrenie k žalobe (16. mája 2017, 9. septembra 2020, 11. marca 2021), pričom sťažovateľ v konaní nebol aktívny, právneho zástupcu si zvolil až v septembri 2022, oznámenie o prevzatí právneho zastúpenia sťažovateľa bolo súdu doručené 7. septembra 2022, t. j. menej ako 5 dní pred nariadeným pojednávaním (12. septembra 2022), čo vyústilo do odročenia pojednávania. Sťažovateľ zároveň avizoval prebiehajúce rokovania o zmieri, v dôsledku čoho boli odročené pojednávania nariadené na 6. december 2022 a 24. január 2023. Na pojednávaní 28. marca 2023 žalovaní (t. j. aj sťažovateľ) navrhli prerušenie konania z dôvodu prebiehajúcich rokovaní o zmieri, s čím žalobca súhlasil a súd konanie prerušil na 6 mesiacov. K zmieru medzi sporovými stranami napokon nedošlo. Na pojednávaní 6. novembra 2023 žalovaní trvali na vykonaní dôkazu nariadením znaleckého dokazovania na účel preukázania pravosti podpisov žalovaných na zmluve o prevode obchodného podielu, v dôsledku čoho súd uskutočňoval potrebné procesné úkony (uloženie povinnosti žalovaným identifikovať miesto, kde sa nachádza originál zmluvy, vyžiadanie notárskych spisov). Súd 5. februára 2024 uložil žalovaným zložiť preddavok na trovy dôkazu, a keďže žalovaní tak neučinili, boli súdom opätovne vyzvaní na jeho zloženie 9. mája 2024. Žalovaní 4. júna 2024 súdu oznámili, že na vykonaní dôkazu netrvali, pretože sa im nepodarilo zabezpečiť dostatočný počet porovnávacieho materiálu. Sťažovateľ tak k predĺženiu konania prispel opakovanými žiadosťami o odročenie pojednávania, návrhom na prerušenie konania, ako aj návrhom na vykonanie dôkazu, od ktorého napokon upustil.

17. Ústavný súd konštatuje, že podstatné skutočnosti týkajúce sa napadnutého konania neboli sťažovateľom v ústavnej sťažnosti prezentované v úplnosti. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti okrem iného vôbec neuviedol, že pred podaním ústavnej sťažnosti došlo k vyhláseniu rozsudku vo veci samej, a to 29. októbra 2024, pričom rozsudok bol žalobcovi doručený 27. novembra 2024 a žalovaným 5. decembra 2024 (t. j. doručený sťažovateľovi tri dni pred podaním ústavnej sťažnosti). Rozsudok mestského súdu nadobudol právoplatnosť krátko po podaní ústavnej sťažnosti (žalobca odvolanie nepodal, lehota na podanie odvolania mu márne uplynula 12. decembra 2024, t. j. 4 dni po podaní ústavnej sťažnosti, a žalovaní vzhľadom na ich plný úspech v spore ani neboli oprávnení na podanie odvolania, odvolanie nepodali). Ústavný súd zároveň uvádza, že počas identifikovaných období nečinnosti mestského súdu sťažovateľ nesignalizoval nespokojnosť s priebehom konania, nedomáhal sa meritórneho rozhodnutia ani inak neprejavoval záujem o konanie, čo nesvedčí v prospech záveru o pociťovaní právnej neistoty sťažovateľom. K podaniu ústavnej sťažnosti pristúpil po vyhlásení meritórneho rozhodnutia mestským súdom, argumentujúc, že „... *perspektíva právoplatného skončenia konania je v nedohľadne...*“, čo vzhľadom na uvedené časové okolnosti vyhlásenia rozsudku, jeho doručenia sporovým stranám a podania sťažnosti vyznieva zavádzajúco.

18. Ústavný súd v tomto smere dodáva, že ESLP na poskytnutie neúplných alebo nepravdivých informácií, ktoré sa týkajú samotného jadra prípadu, nazerá tak, že môže byť posúdené ako zneužitie práva na podanie sťažnosti. V prípade zistenia takéhoto zneužitia sťažnosti ESLP sťažnosť vyhlási za neprijateľnú s poukazom na čl. 35 ods. 3 písm. a) dohovoru.

19. Z hľadiska komplexného posúdenia napadnutého konania a v konfrontácii so všetkými okolnosťami, ako aj s prihliadnutím na zmysel a účel základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, ktorým je odstránenie právnej neistoty, a nie dosiahnutie finančného zadostučinenia, ústavný súd v danom prípade nezistil prítomnosť takých skutočností, ktoré by umožňovali vysloviť záver o namietanom porušení základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru mestským súdom v napadnutom konaní (v ktorom už zostáva len rozhodnúť o výške trov konania), a preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

20. Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, sťažovateľ spája porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu výlučne s prietahmi v napadnutom konaní. Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy má kľúčové postavenie medzi právami ustanovenými v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy nazvanom „Právo na súdnu a inú právnu ochranu“ (čl. 46 až čl. 50 ústavy) a jeho ochrana v zásade predchádza ochrane priznanej prostredníctvom ďalších základných práv ustanovených v tomto oddiele ústavy. Na základe vzájomnej súvzťažnosti medzi týmito základnými právami možno dospieť v konkrétnom prípade aj k záveru, podľa ktorého závažné porušenie niektorého zo základných práv ustanovených v čl. 46 až čl. 50 ústavy má za následok aj porušenie iného základného práva zaručeného v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy. Osobitne tento záver podľa názoru ústavného súdu platí o potenciálnom porušení základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, a to vzhľadom na jeho spomínané kľúčové postavenie v tejto skupine základných práv, a preto ak napr. porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) prekročí

takú intenzitu, že to signalizuje zo strany príslušného všeobecného súdu až odmietnutie možnosti domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, tak možno urobiť záver o tom, že takýmto postupom súdu došlo, resp. dochádza aj k porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (m. m. III. ÚS 232/2017). V prípade sťažovateľa taký záver vzhľadom na negatívne posúdenie možného porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov do úvahy neprichádza, a preto aj v tejto časti ústavný súd sťažnosti sťažovateľa nevyhoviel.

21. V závere však ústavný súd poznamenáva, že toto rozhodnutie nepredstavuje prekážku rozsúdenej veci, a v prípade, že v ďalšom konaní opätovne dôjde k nečinnosti, príp. neefektívnej činnosti mestského súdu (keďže úlohou mestského súdu je ešte rozhodnúť o výške náhrady trov konania), sťažovateľovi v obdobnej záležitosti nič nebráni opätovne sa obrátiť na ústavný súd.

22. Keďže priznanie finančného zadosťučinenia je podmienené vyslovením porušenia základných práv a slobôd (§ 133 ods. 3 písm. e) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ústavnej sťažnosti nebolo možné vyhovieť ani v časti, v ktorej sa sťažovateľ domáhal priznania finančného zadosťučinenia.

23. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uložiť niektorému z účastníkov, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Keďže ústavný súd nevyhoviel ústavnej sťažnosti v časti namietaného porušenia sťažovateľom označených práv, nevyhoviel ani jeho návrhu na priznanie náhrady trov konania pred ústavným súdom (§ 133 ods. 3 zákona o ústavnom súde *a contrario*).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. marca 2025

Robert Šorl
predseda senátu